

ILGĄ LAIKĄ NEDIRBANČIŲ IR SOCIALINĘ PARAMĄ GAUNANČIŲ ASMENŲ UŽIMTUMO SKATINIMAS: MISIJA (NE)ĮMANOMA

Tautvydas Vencius

*Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos institutas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija,
el. pašto adresas tautvydas.vencius@lsc.lt*

Socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių, tokių kaip neįgalieji, ilgalaikiai bedarbiai, piniginės socialinės paramos gavėjai, iš įkalinimų įstaigų paleisti asmenys, integracija į visuomenę ir darbo rinką kelia didelių iššūkių daugelio šalių socialinei politikai. Ši problema dar labiau paaštrėjo Covid-19 pandemijos metu.

Nors nedirbantiems asmenims teikiamos socialinės ir darbo rinkos paslaugos, tačiau jos nėra koordinuojamos, integruotos, nuoseklios ir papildančios viena kitą, todėl jų poveikis neužtikrina nedirbančių asmenų, turinčių daugybines problemas, socialinės integracijos: socialinio savarankiškumo ir darbingumo, profesinės kompetencijos ir pajėgumo dalyvauti darbo rinkoje atkūrimo ir didinimo.

Nuo 2019 m. kai kuriose Lietuvos savivaldybėse pradėtas vykdyti pilotinis Užimtumo skatinimo ir motyvavimo nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis. Jame dalyvauja ilgą laiką nedirbę, piniginę socialinę paramą gaunantys asmenys. Nuo 2020-ųjų šį modelį taikė 23 savivaldybės. Skaičiuota, kad jau įsidarbino apie 10 proc. modelio dalyvių. Panašų modelį įgyvendinančių suomių pasiekimas yra apie 20 proc. įdarbintųjų per metus.

Savivaldybėse dirbančių atvejo vadybininkų apklausa ir kiekybinis pilotinio modelio pirminių rezultatų vertinimas parodė, kad minėtų tikslinių grupių integracijai į darbo rinką reikalingos individualizuotos ir ilgalaikės paslaugos, o tokių problemų kaip, pavyzdžiui, pavėžėjimas, priklausomybės, skolos, įveika reikalauja kompleksiško ir tarpinstituciniu bendradarbiavimu grįsto požiūrio.

Kokie pažeidžiamiausių visuomenės grupių integracijos į darbo rinką metodai taikomi pilotiniame modelyje? Ar jie atitinka ankstesnių tyrimų rekomendacijas? Kokios taikomos priemonės yra veiksmingiausios? Tai pagrindiniai pranešimo klausimai, kurių atsakymai leidžia įsitikinti, kad šioje srityje reikšmingų laimėjimų atradimai dar tik prasideda.

Raktiniai žodžiai: užimtumo skatinimas, motyvavimas, pažeidžiamos grupės